

4/7/82

ΕΠΙΔΡΟΥΣΑΙ

Επιδραύρια και δράμα

Στά δράματα δεν γελούν. Κλαίνε. Και η ματαιώση παραστάσεων αρχαίας τραγωδίας κρατικής σκηνής στην Επίδραυρο μόνο θλίψη μπορεί να προξενεί. Πάσα θά το αντίληψαν αυτά οι αρμόδιοι (ύπουργοί, σύμβουλοι, διευθυντές, ηθοποιοί, τεχνικοί) και οι αναμνηστές, δεν έχει και τόση σημασία, αφού δεν το αντίληψαν όταν έπρεπε για να μη γίνει το κακό. Εκείνο που έχει σημασία είναι ότι και οι δύο «άντιμαχοί» πλευρές έχουν βαρύτερες ευθύνες για την κρίση -και μόνον αυτές.

Οι μόν ηθοποιοί και το συνδικαλιστικό τους όργανο είναι υπεύθυνοι γιατί με τις συνεχείς αξιώσεις τους και την ακαμψία (μέχρι μια κρίσιμη χρονική στιγμή) στάση τους δημιουργούν αδιέξοδα που τελικά θα στραφούν (μάλιστα, σπέρνοντας κιόλας εναντίον τους, γιατί κάποια στιγμή θα χάσουν -αν δεν την έχουν- τη μάχη στα μάτια του άπορευτου κοινού που πληρώνει, έμμεσα και άμεσα, εκατομμύρια για να του προσφέρονται στο τέλος οι ...ματαιώσεις των παραστάσεων.

Οι δέ αρμόδιοι (ύπουργοί και διοικήσεις θεάτρων) είναι υπεύθυνοι, γιατί, ενώ και στα προηγούμενα χρόνια αντιμετώπιζαν παράμοιες καταστάσεις, από τις στάσεις των ηθοποιών και των τεχνικών, δεν φρόντισαν να αρχίσουν έγκαιρα τις διαπραγματεύσεις και να φθάσουν αέ κάποια λύση ή λύωντας τις κόποις των Γορδίο δεσμών. Γιατί θα πρέπει κάποιος κάποτε να κοιτάξει αυτή την δυσάρεστη και επίσημα διεκδικησιμότητα. Αλλά έγκαιρα, όταν δηλαδή θα έχει την δυνατότητα να προχωρήσει σε εναλλακτικές λύσεις για την λειτουργία του θεατρίου, και όχι κάτω από το κράτος χρονικών εκθιασμών.

Απώλειες

Δυό κυρίες του θεάτρου και ικανότερες ηθοποιοί στερείται το ΚΘΒΕ με τις προσφατές απώλειες. Πρόκειται για την Ρίκα Γαλιάνη, φαινόμο εργατικότητας, εύσυνθη και καίρια στην δεύτερη κρατική σκηνή, και για την Πόπη Αλβα, που έδωσε τόσες άριστες στιγμές στο θέατρο μας. Το κοινό και οι συνάδελφοί τους θα θυμούνται τις επιτυχίες τους με συγκίνηση και νοσταλγία, όπως θυμούνται τον Βλαχοπούλο, τον Τζενεράλη και τόσους άλλους...

Πάντα τους ξεχνούω

Παρά το γεγονός ότι η κυρία υπουργός πολιτισμού έμπιστρηθηκε κάποιες τιμές της, παρά όλον ότι ο δήμος Θεσσαλονίκης δόρασε συσχεφείς και έδωσε υποσχώσεις, ο κόσμος των λογιωτεχνών μένει πάντα τελευταίος στα μέτρα και στις επιχορηγήσεις του κράτους. Κι άς μη γελούνται οι κρατούμενοι: ούτε οι εκθέσεις βιβλίου της παραλής, σημαίνουν τίποτε σημαντικά για τους Έλληνες (και ιδιαίτερα για τους Θεσσαλονικείς) λογιωτέχνες, ούτε κάποιες ποιητικές εκδηλώσεις στον κήπο πρό αραιοτάτων ακροατηρίων. Χρειάζονται ουσιαστικά μέτρα, τεράστια προϋπολογισμών, σωστή διαχείριση...

Μιά συνέντευξη με τον σκηνοθέτη Βουτινιάς: με 20 ηθοποιούς θά δημιουργούσε ένα κρατικό

Μόνο ο πρώτος ηθοποιός, όχι ο δεύτερος έχει σημασία σήμερα στο ελληνικό θέατρο

Με τον Αντρέα Βουτινιά έχει πολλά να πει κανείς πάντα, πολλά και ενδιαφέροντα, μία και είναι ένας ηθοποιός και σκηνοθέτης που μοιράζει τον χρόνο του και τις δραστηριότητές του ανάμεσα στο Παρίσι και στην Ελλάδα, χωρίς να λείπουν και οι έμπειρες από το Χόλλυγουντ και την Αμερική γενικότερα.

Αυτόν τον καιρό ξαναβρέθηκα στη Θεσσαλονίκη για παλαιούς και διάφορους καλλιτεχνικούς λόγους, αλλά κυριότερα για να άρχεισι δακίμες πάνω στο έργο για τον Μόν Κιχάτ, που θα παρουσιάσει μέσα στο καλακαίρι το «Θέατρο Καισαριανής». Με την ευκαιρία είχε έπαφες με το ΚΘΒΕ άφ' ενός μόν για την ποροουσία της «Λυσιστράτης» στα «Δημήτρια» και άφ' άλλου για την πραετομασία του έργου των Χίγγινς-Λακαριέρ «Χάρολντ και Μώντ».

Σε ένα διάλειμμα, λοιπόν, των άπασχαλήσεων αυτών κουβεντιάσαμε με τον Βουτινιά για θέματα του θεάτρου γενικότερα και των δικών του προσεχών εργασιών, καθώς και για τις άποψεις του πάνω στο ελληνικό θέατρο και σε μερικά φαινόμενα της θεατρικής μας ζωής. Ενα μέρος από τη συζήτηση αυτή μεταφέρουμε έδω, καθώς η εύγλωττία του σκηνοθέτη ξεπερνάει τα όρια του χώρου που διαθέταμε.

ΘΕΑΤΡΑ ΚΡΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΑ

Αρχίζουμε με συγκρίσεις. Το ερώτημα που θέτουμε είναι:

Έχεις δουλέψει σε κρατικά αλλά και σε ιδιωτικά θέατρα, καθιερωμένων και νέων. Τι διαφορές δουλεύει βλέπει κανείς στις δύο αυτές περιπτώσεις;

— Πρώτα από όλα η διαφορά δουλεύει προέρχεται από μένα. Σε ένα ιδιωτικό θέατρο έχω πά να δωσω λογαριασμό σε κείνον που με προσέλαβε για να θβάλω κάτι θετικό. Στο κρατικό έχω τελείως ελεύθερη άποψη και μπορώ να κώνω ό,τι θέλω. Βέβαια στην περίπτωση της

με διάφορες βεντέτες, άντρες και γυναίκες, και θα τους έλεγα να παίξουν έργα που τους είναι διαφέρουν. Ετσι θά σχηματιζόταν ένα ρεπερτόριο που θά ενδιαφέρει κι αυτούς κι έμένα. Αυτό που προτιμώ δεν είναι κάτι πρωτότυπο και δεν είναι δύσκολα. Είναι κάτι που γίνεται σε όλο τον κόσμο, ακόμη και στην «Κομνητι Φρανσιζ», όπως έγινε όταν ο Τζεφριέλ ανέθεσε τον «Λορεντίσιο». Ο ηθοποιός πρέπει να καταλάβει ότι κείνο που πρέπει να τον ενδιαφέρει

— **Γράφτηκε σε μία έφημερίδα ότι η Δέσπω Διαμαντιδίου θά κάνει προσωπικό θίσο τον χειμώνα και θά ειστε ο σκηνοθέτης της. Είναι αλήθεια;**

— Δεν έχω ιδέα. Εγώ βρίσκω ένα έδω και δεν ξέρω τίποτα. Αλλά το άπακλειψ.

ΜΙΛΩΝΤΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΝΕΟΛΑΙΑ

Όπως είναι γνωστό η Δέσπω

Ο σκηνοθέτης Βουτινιάς ενώ δίδασκε.

είναι ή δουλεύει, ότι αυτό είναι το συμφέρον του. Πρέπει ο ηθοποιός να έχει την περηφάνια να παίξει και το πιο μικρό πράγμα. Δεν ξεχνώ τι έγινε στην «Τρελλά του Σαγιό» όταν άρνιωνάτε τους ρόλους.

Διαμαντιδίου άνηκε στα ΚΘΒΕ και έχει προγραμματιστεί να πρωτογωνιστεί στο έργο «Χάρολντ και Μώντ», σε σκηνοθεσία Βουτινιά. Μάλιστα, το έργο αυτό προβλέπεται να ανεστατεί πριν από το Χριστούγεν-

Η ελληνική ποίηση

— **Αν σου έλεγαν να οργανώσεις ένα κρατικό**

Τά νέα βιβλία

Ρωζάνης Παυλέα, «Πληγωμένη ροδιά»

Είναι ή τέταρτη συλλογή της νέας Θεσσαλονικιάς ποιήτριας (οί προηγούμενες «Ανθή της Άλθης» 1978, «Λυπητή οικία» 1981, «Καρφωμένα έλαφία» 1983) και πιστοποιεί ή αυτή ότι ή Παυλέα έχει ένα γνώσιο ποιητικό εκφραστικό τρόπο, φαντασία, λυρισμό, ανθρωπιά και, προπαντός, μία δική της φωνή. Στά καινούργια της ποιήματα (πολλά στον αριθμό) ξεναπαίρνει πάλι εικόνες από τη φύση, στην εύρτητα έννοια, αλλά δεν δένει τις εικόνες αυτές με τις σκέψεις της, τις όνειροπολήσεις και τους φόβους της, μικρούς ή μεγάλους, εφιάλτες, δίνοντας έναν σφαιρικό κόσμο άπ' όπου δεν λείπει ούτε ή όμορφιά, ούτε ο στοχασμός. Και δίπλα στην όμορφιά αυτή, καρδασκε ή φθορά ή ακόμη κι ένα άνεπιθύμητο τέλος. Γράφει ή Παυλέα στην «όσηρη γραμμή»: «Εγώ και σύ θαδίζουμε/πνάντα μαζί/Στό νοί μας ψιλά/νά θρούμε την όσηρη γραμμή/Κάποτε θά ή θρούμε/και τότε θνάαι άργά/Τά μαλλιά μας θάχουν άσπύρειο/και ή γή θά άπαιτεί το όμα μας/Καλύτερα να μην ξεκινούσαμε ποτέ να θρούμε ιδανικά». Και σ' ένα άλλο ποίημα ή Παυλέα γράφει: «Κλειστήκε ο θάνατος/όε μία φάλη/και κάποτε πέθανε/κοί στ' όνειρό μας είδομε/τη στάχη της άζιας μας/Κάτω έκλονε ένα κακό στοιχείο/μία κόπου χαμογούσεσε μία μικρή βιολέτα/ό ανόρανε πέθανε/κι ενώ έθρεχε/το γαλάζιο του χρώμα/κρύφτηκε από τά μάτια των παιδιών».

«Κείμενα για τά όράματα και θάματα του Μακρυγιάννη»

Μέ την ευκαιρία της έκδοσης του βιβλίου του Μακρυγιάννη «Όράματα και θάματα», έγινε πριν από μήνες μία έπισημη παρουσίαση του βιβλίου. Τις όμιλίες στην πολυλήθη έκθεση συγκεντρώνω παρουσιάζουν τώρα οι έκδοτες σ' ένα μικρό βιβλίο. Συγκεκριμένα το βιβλίο αυτό περιλαμβάνει τά κείμενα των όμιλών του Στέλιου Π. Παναγιώπουλου (ή έκδοση του Μακρυγιάννη και ή δραστηριότητα του Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης) του Βασ. Σφαιρόρα (ή περιπέτεια και ή άξια των «Οραμάτων και θάματων» του Μακρυγιάννη), του Γ. Π. Σαββίδη (Γραμματιολογική παρουσίαση του «Όράματα και θάματα») και του Νίκου Σβορώνου (Κώδικες της λαϊκής έκφρασης στα «Όράματα και θάματα») και ποιήματα του Σικελιανού και του Σεφέρη για τον άγνωστό του 1821 και συγχρόνως των «Οραμάτων και θάματων». Το βιβλίο έκδόθηκε από τό Μορφωτικό Ιδρυμα Εθνικής Τραπέζης.

Μπόρχες - Κασάρες, «Εξι προβλήματα για τον δόν Ισίδωρο Παρόδι»

Ενα διασκεδαστικό βιβλίο όπου ο Μπόρχες με τη συνεργασία του Αντόλφο Μία Κασάρες άφηνείται την ιστορία του πιο περίεργου ντεντεκτίβ του κόσμου, του κουρέα Ισίδωρο Παρόδι, καταδικασμένου σε είκοσι χρόνια φυλακή για ένα έγκλημα που δεν είχε κάνει. Τά ερωτήματα στα όποια θά πρέπει ν' άπαντήσει ο Παρόδι είναι έξίσου παράξενα, όπως: τι σχέση έχει ένα χωρίο του Ευαγγελίου για τη σωτηρία της ψυχής με τη μυστηριώδη δολοφονία ενός έμπορου διαμαντιών πάνω σ' ένα τρένο, πόσοε κινδύνος παρομοίε μπορούν να φέρουν πίσω το κλεμμένο πολυτιμο φυλακό της βέας, ποιόν θά σκοτώσει ο Ταδίο Λιμόρδο και τι σχέση μπορεί να έχει ο Κάφκα με όλα αυτά, Όπως αντίλομβόνεται κανείς τό «Εξι προβλήματα για τον δόν Ισίδωρο Παρόδι» είναι ένα χαριτωμένο βιβλίο, μία μαγική εικόνα, γεμάτη χούμουρ και άπολαυστικά εύρηματα. Όσο κι άν είναι δύσκολο να διακρίνει κανείς τη σιμβολή του Μπόρχες ή του Κασάρες, ά αναγνώστης δύσκολα ν' άποφύγει τον περαμό να ταυτίσει τον έγκληματο ντεντεκτίβ με τον ίδιο τον Μπόρχες. Τά βιβλίο έχει μεταφράσει ο Αχιλλέας Κυριακίδης. (Έκδόσεις «Υψίλον»).

Ντέιβιντ Κούπερ, «Η γλώσσα της τρέλας»

Γεννημένος και σπουδαγμένος στη Νότια Αφρική, και έχοντας ζήσει και έγκασταθεί στην Αγγλία, ο ψυχολόγος και ψυχίατρος Κούπερ, που κύριο μέλημά του ήταν ή ανάπτυξη της υπαρξιακής ψυχολογίας και ή έπιεξεργασία κανόνων ξεπερασματος: των μεθεδολογικών δυσκολιών και της κατάτησης των έπιστημών του άνθρώπου, δίνει μία πρωτότυπη μελέτη πάνω στη γλώσσα της τρέλας, έχοντας μία άντιφαστιστική ή άντι-μπερλιστιστική θέση. «Δεν λέω ότι υπάρχει μία ριζική όνότητα να τρελαθεί κανείς, αλλά ότι ή τρέλα είναι μία άπελιτισμένη έκφραση μιας ριζικής ανάγκης για... άλλαγή». Το σχόλιο αυτό του Κούπερ είναι ένδεικτικό για την μελέτη του πάνω στη γλώσσα της τρέλας. Τό να τρελαινοσαι γιατί δεν υπάρχει άλλη διεξόδοσε σημαίνει να χρησιμοποιεις αυτή τη γλώσσα τόσα άν έκφρασε μία όνότητα όσο και σά μία πρόκληση άπέναντι στον κόσμο που δεν μπορεί να δει την όνότητα αυτή. Ετσι ή τρέλα γίνεται το κατηγορητήριο της άποτυχίας μας να ένοποισώμε τις σεσομαϊκότητα, τη ζωή και την ούτονομία μας. Το βιβλίο έχει μεταφράσει ο Λουκίας Θεοδωρακόπουλος. (Έκδόσεις «Ελεύθερος τύπος»).

«Βιβλία για παιδιά»

Μία σειρά από βιβλία για διάφορες ηλικίες κυκλοφόρησε ο έκδοτικός οίκος «Κέδρος». Ενα από αυτά, «Τό ματμένο στραγγιό», γραμμένο από τον Γ. Μ. Μαρίνη και εικονογραφημένο από τον Ν. Μαρουλάκη, άπευθύνεται σε παιδιά μικρής ηλικίας, έχει τό κείμενο σε δίστιχη και πολλές έγχρωμες και άσπρόχρωμες εικόνες.

«Τό πιο άληθινό παραμύθι» του Χρήστου Κασάρη, με εικονογράφηση Εφης Μόνου άναφέρεται στη βιομηχανική ρύπανση και στη μόλυνση του περιβάλλοντος και δείχνει τον άγώνα που πρέπει να γίνει εναντίον του φοβερού αυτού «θράκου».

Γιά πολύ μεγαλύτερα άγόρια και κορίτσια είναι τό βιβλίο της Λίτσας Παράση «Ανάσκες και ψιθουρί τό δάσος». Το βιβλίο αυτό έχει τιμηθεί με βραβείο. Τά βιβλία είναι πολύ ενδιαφέροντα και άξια να ερευνηθούν και να

